

**KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 1

DOM

2011-03-10
Meddelad i Stockholm

Mål nr UM 173-10

KLAGANDE

Ombud:

MOTPART

Migrationsverket

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Göteborg, migrationsdomstolen,
dom den 7 december 2009 i mål nr UM 3884-08
(Migrationsverkets ärende nr)

SAKEN

Uppehållstillstånd m.m.

MIGRATIONSÖVERDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Migrationsöverdomstolen bifaller överklagandet endast på så sätt att
utvisningen inte ska verkställas till Armenien.

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00
E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-14 98 89

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00-16:00

BAKGRUND

ansökte, tillsammans med den övriga familjen, om uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige den 7 november 2007. Till stöd för ansökan anförde hon bl.a. följande. Hon är av armenisk etnicitet och kommer ursprungligen från Azerbajdzjan där hon är född och uppvuxen. Hon har inga identitetshandlingar. Hennes far är av armenisk etnicitet och hennes mor är av delvis azerisk, delvis armenisk etnicitet. De bodde i Azerbajdzjan, fram till år 1988. Samtliga i familjen har armeniska som modersmål. De lämnade Azerbajdzjan den 20 juli 1988 och bodde därefter illegalt i Ryssland. De försökte utan framgång att registrera sig i Ryssland. Fadern häktades och misshandlades av polisen vid flera tillfällen eftersom han befann sig i landet illegalt och tvingades betala mutor för att bli frisläppt. Hon gick inte i skolan utan höll sig i huvudsak inomhus. På grund av dessa skäl och då de inte är ryska medborgare eller folkbokförda i Ryssland, kan familjen inte återvända dit. De kan inte heller återvända till Azerbajdzjan eftersom de inte är medborgare där och då de såsom armenier inte tillåts att återvända dit.

Migrationsverket avslog ansökan genom beslut den 8 november 2008 och förordnade bl.a. att familjen skulle utvisas samt att utvisningen skulle verkställas genom att familjen reste till Azerbajdzjan, Armenien eller Ryssland, om de inte visade att något annat land kunde ta emot dem. I skälen för beslutet angav verket bl.a. följande.

far har till styrkande av sin identitet och sitt medborgarskap lämnat in ett födelsebevis, utfärdat i i Azerbajdzjan, samt ett ryskt körkort utfärdat år 1990. Att familjen därutöver inte ingivit några handlingar till styrkande av sin identitet och sitt medborgarskap är anmärkningsvärt med hänsyn till vikten av att inneha sådana i Ryssland samt att medborgare från Azerbajdzjan och Armenien borde kunna presentera sådana handlingar. Någon godtagbar förklaring därtill lämnades inte. Att barnen fått läkarvård

och att motstridiga uppgifter lämnats beträffande deras undervisning tyder på att vistelsen i Ryssland varit reglerad. Mot bakgrund av den genom egna uppgifter framkomna etniska bakgrunden, tidigare hemvisten samt språkkunskaper, kan det emellertid inte uteslutas att familjen är medborgare i eller har rätt att vistas i Azerbajdzjan och Armenien, varför det fanns särskilda skäl att pröva familjens asylskäl gentemot Ryssland, Azerbajdzjan och Armenien.

Verket gjorde härefter bl.a. följande bedömning. Den allmänna situationen i Azerbajdzjan, Armenien och Ryssland utgör inte grund för uppehållstillstånd i Sverige. Familjen har inte gjort sannolikt att det finns någon konkret hotbild mot dem i Ryssland och familjens illegala vistelse i Ryssland ifrågasätts. De av familjen åberopade skyddsskälerna gentemot Azerbajdzjan och Armenien är allmänt hållna och några konkreta skyddsbehov har inte anförts. Trots att viss etnisk diskriminering enligt rapportering förekommer i Armenien och Azerbajdzjan av personer som ingått blandäktenskap eller är av annan nationell etnicitet, riskerar familjen inte sådan omänsklig eller förnedrande behandling som grundar rätt till uppehållstillstånd i Sverige. Familjen är således inte att betrakta som flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt. Omständigheterna anses inte heller vara synnerligen ömmande.

överklagade beslutet till migrationsdomstolen som i dom den 7 december 2009 avslag överklagandet. Som skäl anförde domstolen huvudsakligen följande. har inte styrkt sin identitet. Det är oklart vilka länder hon har rätt att vistas i eller vad hon har för medborgarskap. Mot bakgrund av lämnade uppgifter och handlingar och med hänsyn till uppgiven etnicitet och modersmål föreligger dock särskilda skäl att pröva skyddsskäl mot Ryssland, Armenien och Azerbajdzjan.

Uppgifterna om att [redacted] och övriga familjemedlemmar vistats i Ryssland i 19 år utan att ha haft laglig rätt därtill, att

[redacted] huvudsakligen befunnit sig inomhus, att hennes far vid ett flertal tillfällen blivit gripen på grund av att han har vistats illegalt i landet och trots detta inte utvisats därifrån tillsammans med sin familj samt att ryska myndigheter utfärdat ett körkort åt hennes far – en person som vistats illegalt i landet – framstår inte som tillförlitliga. Åberopat protokoll om administrativ lagöverträdelse och intyg om avslag på ansökan om tillfälligt uppehållstillstånd och medborgarskap i Ryssland visar inte att [redacted] eller övriga familjemedlemmar inte haft eller inte kan få tidsbegränsade eller permanenta uppehållstillstånd i landet. Den diskriminering och de trakasserier som [redacted] kan råka ut för i Ryssland är kriminella handlingar som ryska myndigheter i så fall ska beivra.

[redacted] har inte gjort sannolikt att de ryska myndigheterna saknar vilja eller förmåga att bereda henne skydd om behovet skulle uppstå. Hon har därmed inte gjort sannolikt att hon är att betrakta som flykting eller skyddsbehövande i övrigt gentemot Ryssland.

Den allmänna situationen i Armenien och Azerbajdzjan är inte sådan att uppehållstillstånd kan beviljas. Enbart påståendet om att man kommer från ett blandäktenskap eller tillhör en minoritetsgrupp är inte tillräckligt för uppehållstillstånd i Sverige även om landrapportering i målet bl.a. visar förekomst av social diskriminering. Några konkreta skyddsskäl har inte anförts. [redacted] har inte gjort sannolikt att hon i Armenien eller Azerbajdzjan på grund av sin etnicitet eller av annan anledning skulle råka ut för någon förföljelse, skyddsgrundande behandling eller bestraffning och inte heller diskriminering av sådan allvarlig beskaffenhet att det finns behov av internationellt skydd. Hon är således inte att anse som flykting eller skyddsbehövande i övrigt gentemot Armenien och Azerbajdzjan.

hälsoproblem anses inte vara av sådan art att uppehållstillstånd kan

beviljas. Inte heller vid en samlad bedömning föreligger synnerligen ömmande omständigheter.

YRKANDEN M.M.

yrkar att Migrationsöverdomstolen beviljar henne uppehållstillstånd samt undanröjer utvisningsbeslutet. Till stöd för sin talan hänvisar hon till vad som tidigare anförts i målet och tillägger i huvudsak följande. I och med att Sovjetunionen delades i flera stater har hennes familj hamnat i ett juridiskt limbo utan tillräcklig anknytning till något land för att de ska kunna få laglig vistelse där. Familjen har blandad armenisk och azerbajdzjansk etnicitet. De har dock aldrig varit folkbokförda i något av dessa länder efter att dessa blivit självständiga. De kan därför inte få de nödvändiga handlingar som krävs för att reglera sin status där. Det är dokumenterat i landrapporter från Armenien och Azerbajdzjan att personer med blandat ursprung diskrimineras där. Det faktum att de inte har bott där, att de inte kan bli medborgare där och att de inte kan folkbokföra sig där är särskilda skäl som gör att de är extra utsatta för risker för förföljelse. De har bott i Ryssland i 19 år. Det är ovanligt att man trots detta inte kan få bosätta sig där i laga ordning. Med hänsyn till landrapporterna om Ryssland är detta fullständigt möjligt. I rapporterna betonas den starka korruptionen som förekommer. Hennes familj har inte haft finansiella möjligheter att betala de mutor som behövs för att reglera deras vistelse där. De har vidare styrkt att deras ansökan om uppehållstillstånd har avslagits av de ryska myndigheterna. Eftersom familjen, trots 19 års vistelse i Ryssland inte lyckats legalisera sin vistelse där, bör de inte utvisas dit.

Vid prövningen av hennes talan bör även hennes hälsoproblem beaktas eftersom hon på grund av sin oreglerade status i de länder dit hon eventuellt ska utvisas inte kan få medicinsk vård.

har ingivit och åberopat ett psykologintyg av den 7 juni 2010 från psykiatriska öppenvården i till styrkande av synnerligen ömmande omständigheter.

Migrationsverket bestrider bifall till överklagandet och hänvisar till migrationsdomstolens dom och vad som tidigare anförts i målet samt tillägger i huvudsak följande. har varken genom skriftlig bevisning eller muntlig utsaga gjort sin identitet eller hemvist sannolik. mor har inledningsvis uppgett att hon och hela familjen är av armenisk etnicitet, att hon enbart talar armeniska och ryska och inte förrän senare uppgett att hon även talar azeriska. Övriga familjemedlemmar har uppgett att de inte talar azeriska. Omständigheter som att själv uppfattar sig som armenier, att hon uppgett att hon enbart talar armeniska och ryska samt att hon inte kunnat göra sin hemvist eller identitet sannolik, talar för att hon har en stark anknytning till Armenien och talar mer för att hennes hemvist är i Armenien än i Azerbajdzjan. Vidare kan en person av armenisk etnicitet beviljas armeniskt medborgarskap genom en förenklad ansökningsprocedur. Särskilda skäl föreligger därmed att pröva hennes skyddsskäl även mot Armenien.

Att , hennes mor och bror huvudsakligen har befunnit sig inomhus i Ryssland i 19 år samt att ryska myndigheter har utfärdat ett körkort åt hennes far – en person som inte har rätt att vistas i landet – förefaller inte rimligt utan bör vägas in i bedömningen av uppgifter om sin identitet och hemvist. Av intyget från psykiatriska öppenvården i framkommer inte att lider av ett synnerligen allvarligt funktionshinder. Inte heller vid en sammanvägd bedömning av samtliga omständigheter föreligger sådana synnerligen ömmande omständigheter att uppehållstillstånd kan beviljas.

Migrationsverket har ingivit och åberopat ett utdrag ur medborgarskapslagstiftningen i Armenien till stöd för sitt bestridande.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 8 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska i beslut om avvisning eller utvisning som meddelas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen anges till vilket land utlännen ska avvisas eller utvisas. Vidare föreskrivs i andra stycket samma lagrum att om det finns särskilda skäl, får mer än ett land anges i beslutet.

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 12 a § som infördes den 1 juli 2004 i 1989 års utlänningslag (1989:529). I förarbetena (prop. 2003/04:50 s. 30) uttalas bl.a. följande.

Det är också viktigt att framhålla att den ordning regeringen nu föreslår självfallet inte innebär att det regelmässigt i beslut ska anges fler än ett land dit verkställighet ska ske.

Huvudprincipen bör även i fortsättningen vara att utlännen ska avvisas eller utvisas till sitt hemland eller till det land från vilket han eller hon kom till Sverige. Det kan – i likhet med i dag – finnas situationer när andra länder är tänkbara att avvisa eller utvisa en utlänning till. Utlännen kan exempelvis ha dubbla medborgarskap eller ha uppehållstillstånd i ett annat land än hemlandet och dessa länder kan vara möjliga verkställighetsländer. Vidare kan utlännen vara gift med någon från ett land eller ha annan familjeanknytning till ett land där mottagande av personen skulle kunna ske. Utlännen kan dessutom av annan orsak vilja åka till ett land där han eller hon visar att mottagande kan ske. Möjligheten att anvisa fler än två länder torde dock ytterst sällan komma i fråga. Eftersom ett beslut om avvisning eller utvisning har till syfte att utlännen ska lämna landet anser regeringen att möjligheterna att ange fler än ett land i beslutet inte bör begränsas. Det finns inte heller några tungt vägande skäl som skulle kunna motivera den tunga administrativa ordning det skulle innebära för de beslutande myndigheterna om flera separata beslut skulle behöva fattas i ett och samma ärende. Huvudregeln bör komma

till uttryck i utlänningslagen genom att mer än ett land får anges endast om det finns särskilda skäl för det.

I fråga om Migrationsverkets handläggning av asylärenden framgår av förarbetena till den nu gällande utlänningslagen bl.a. följande (prop. 2004/05:170 s. 153 ff.). Tyngdpunkten i asylprocessen ska, liksom inom andra rättsområden, ligga i första instans. En förutsättning för att Migrationsverket ska kunna göra en fullständig prövning är att alla i ärendet relevanta omständigheter liksom alla dokument eller annat som åberopas läggs fram när prövningen sker i första instans. Här har sökanden och Migrationsverket ett delat ansvar. Migrationsverket har ett större utredningsansvar i ett ärende som rör en ansökan om asyl än i många andra ansökningsärenden. I ett asylärende måste också skyddsbehovet vägas in. Myndigheten måste därför vara aktiv i utredningen och se till att oklarheter som kan ha betydelse för ärendets utgång utreds. Däremot har den sökande ett stort inflytande över hur långt utredningen kan komma eftersom det i många fall är sökanden som sitter inne med svaren och myndigheten inte kan tvinga fram några svar. Det övergripande ansvaret för att sökandens skäl och grunder blivit tillräckligt utredda ligger alltså hos verket.

Det är inte en ovanlig företeelse i asylärenden att en asylsökandes identitet är oklar och att osäkerhet råder om till vilket land en eventuell verkställighet ska ske. Härvid står olika möjligheter Migrationsverket till buds, bl.a. kunskapsfrågor, språkanalys och ambassadförfrågningar (SOU 2003:25 s. 141 ff.).

Migrationsöverdomstolens bedömning

Det är en grundläggande princip inom asylrätten att det är den asylsökande som ska göra sitt behov av internationellt skydd sannolikt, vilket även inbegriper att sökanden måste göra sin identitet och sitt

ursprung sannolikt. Detta har betydelse bl.a. för att fastställa vilket eller vilka länder ansökan ska prövas mot (MIG 2007:12).

har uppgett att hon är av armenisk etnicitet och att hon är född och uppvuxen i Azerbajdzjan. Hon har vidare uppgett att hon aldrig varit folkbokförd som medborgare i Azerbajdzjan eller Armenien eftersom hon varken bott eller vistats i något av länderna sedan staterna blev självständiga år 1991. Hon har inte inkommit med några handlingar till styrkande av sin identitet.

Migrationsöverdomstolen finner liksom underinstanserna att
inte styrkt sin identitet och att hennes medborgarskap inte gått att fastställa.

Skyddsskäl gentemot Azerbajdzjan

Migrationsöverdomstolen finner inte skäl att ifrågasätta
uppgifter om sin födelse och uppväxt i Azerbajdzjan, där hon sagt sig ha bott permanent i vart fall fram till år 1988. Migrationsöverdomstolen finner således att hennes skyddsskäl ska prövas mot Azerbajdzjan. Vad gäller frågan om skyddsbehov gentemot Azerbajdzjan finner Migrationsöverdomstolen, i likhet med underinstanserna och på av dem anförda skäl, att hon inte är att anse som flykting eller skyddsbehövande i övrigt. Migrationsöverdomstolen finner att det inte heller föreligger omständigheter som medför att hon bör beviljas uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Hon ska därför utvisas till Azerbajdzjan.

Skyddsskäl gentemot Ryssland

Frågan i målet är härafter om det finns sådana särskilda skäl som krävs enligt 8 kap. 18 § andra stycket utlänningslagen att ange mer än

ett land till vilket ska utvisas och således, liksom underinstanserna gjort, även pröva hennes skyddsbehov mot Ryssland.

Migrationsöverdomstolen finner inte anledning att ifrågasätta att varit bosatt i Ryssland, men anser i likhet med underinstanserna och på av dem anförda skäl, att det inte är sannolikt att vistats 19 år i landet utan att ha haft laglig rätt därtill.

Eftersom Ryssland är det land i vilket vistats under 19 år och varifrån hon kom till Sverige finner Migrationsöverdomstolen att särskilda skäl föreligger att även pröva hennes skyddsbehov mot Ryssland. Vad anförts och vad som i övrigt framkommit i målet föranleder inte Migrationsöverdomstolen att göra någon annan bedömning än underinstanserna avseende hennes behov av skydd gentemot Ryssland. Migrationsöverdomstolen finner härvid att inte är att anse som flykting eller skyddsbehövande i övrigt. Migrationsöverdomstolen finner att det inte heller i övrigt föreligger omständigheter som medför att bör beviljas uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter.

Migrationsöverdomstolen finner att särskilda skäl föreligger att ange att utvisningen av även ska verkställas till Ryssland.

Skyddsskäl gentemot Armenien

Frågan i målet är härafter om det finns sådana särskilda skäl som krävs enligt 8 kap. 18 § andra stycket utlänningslagen att ange ytterligare ett land till vilket ska utvisas och således, liksom underinstanserna gjort, även pröva hennes skyddsbehov mot Armenien.

Migrationsverket har anfört att omständigheter som att n själv uppfattar sig som armenier, att hon talar armeniska och att hon inte kunnat göra sin hemvist eller identitet sannolik talar för att hon dels har en stark anknytning till Armenien, dels att hennes hemvist är i Armenien. Vidare kan hon på grund av sin armeniska etnicitet beviljas armeniskt medborgarskap genom en förenklad ansökningsprocedur.

har å sin sida i sin asylansökan uppgett att hennes modersmål är armeniska och har vid asylförhören hos Migrationsverket varit behjälplig av en armenisk tolk. Hon har vidare uppgett att hennes anknytning till Armenien är så svag att det är orimligt att utvisa henne dit eftersom hon varken är född i eller har bott eller vistats i Armenien sedan landet blev självständigt för 19 år sedan och hon aldrig varit folkbokförd som medborgare där.

Migrationsöverdomstolen finner inte anledning att ifrågasätta att modersmål är armeniska. Enbart den omständigheten att hon talar armeniska innebär emellertid inte att hon kan anses vara hemma-
hörande i Armenien eftersom armeniska talas av etniska armenier i flera länder, däribland i före detta sovjetrepubliker. Migrationsöverdomstolen konstaterar att Migrationsverket inte har vidtagit någon ytterligare utredningsåtgärd för att försöka utreda eventuella anknytning till Armenien.

Redan av ordalydelsen i 8 kap. 18 § andra stycket utlänningslagen följer att restriktivitet bör iakttas vid angivande av mer än ett land till vilket utlännings ska utvisas genom att ett krav på särskilda skäl är uppställt. Att därvid låta enbart etnicitet och modersmål spela en avgörande roll torde enligt Migrationsöverdomstolen inte vara förenligt med utgångspunkten att en avvisning eller utvisning bör ske till ett land till vilket utlännings har anknytning. En sådan ordning skulle få till följd att utlännings skulle kunna avvisas eller utvisas till ett land i vilket denne aldrig vare sig bott eller vistats i och inte heller i övrigt har någon anknytning till. Enligt Migrationsöverdomstolen bör

utgångspunkten således vara att etnicitet och modersmål inte ensamt kan utgöra särskilda skäl att ange mer än ett land till vilket utlännningen ska avvisas eller utvisas.

Migrationsöverdomstolen har funnit att _____ ska utvisas till Azerbajdzjan eller Ryssland. Redan härav följer att särskild restriktivitet bör iakttas vid angivande av ytterligare ett land till vilket hon kan utvisas. Som anförts ovan kan inte enbart den omständigheten att hon själv betraktar sig som etnisk armenier och att hon talar armeniska anses innebära att hon är hemmahörande i Armenien. Bristen på utredning beträffande _____ ursprung – ställt mot hennes egna uppgifter härom – innebär därmed att det inte finns något klart stöd för att hon är hemmahörande i Armenien. Den omständigheten att _____ på grund av sin armeniska etnicitet kan beviljas armeniskt medborgarskap genom en förenklad ansökningsprocedur innebär inte heller att hon därigenom kan sägas ha anknytning till Armenien.

Migrationsöverdomstolen finner mot denna bakgrund att det inte föreligger särskilda skäl att ange att _____ ska utvisas till Armenien. Något skäl att pröva hennes behov av skydd mot Armenien finns därmed inte.

Överklagandet ska därför bifallas endast på så sätt att utvisningen inte ska verkställas till Armenien.

Domen får inte överklagas (16 kap. 9 § tredje stycket utlänningslagen).

lagman
ordförande

kammarrättsråd

kammarrättsråd
referent